

Gothenburg-manifestet

af den internationale bevægelse for et frit akademisk

Vi skriver dette manifest fra en position af ydmyghed. Vi er opmærksomme på og er taknemmelige for det privilegium, det er at have muligheden for at arbejde med forskning. Med dette privilegium føler vi imidlertid et ansvar for at rette opmærksomheden mod forholdene inden for forskningen i dag – først og fremmest ud fra en omsorg for det samfund og den tid, vi er en del af.

Den akademiske frihed er under pres. Private og offentlige finansieringskilder, universiteternes styrende organer og dominerende samfundsværdier påvirker konstant, hvilken type forskning der udføres af vores forskningsinstitutioner og hvordan den præsenteres. Derfor er det på tide, at vi genvinder styringen over, hvordan vores forskningsmiljøer formes samt friheden til at forfølge og stille de rette spørgsmål.

Alvoren af de kriser, vores samfund står over for i dag, kræver, at forskere skaber mere tillidsfulde og omsorgsfulde forskningsmiljøer, hvor ideer, kreativitet og samarbejde kan blomstre. Det er svært at stille de rette spørgsmål, når vi som forskere selv er bundet af systemer, hvis selvsamme logikker ligeledes er nogle af de underliggende drivkræfter, der har skabt de kriser, som vi skal være med til at løse. Logikker såsom overdreven konkurrence, magtforskydninger, mistillid og usunde hierarkier. Derfor er vi nødt til at finde nye veje til at frigøre os selv ved at skabe et akademisk system baseret på åbenhed, tillid og omsorg.

Vi ønsker at opbygge et akademisk system, der er demokratisk og uafhængigt. Vi anerkender ubalancerne og uretfærdighederne i det nuværende akademiske system i en global sammenhæng og behovet for at handle på disse. Det nye system skal være indrettet til at tjene mennesker og natur, ikke til at profitere fra deres udnyttelse. Dette er en umulig opgave at løse alene, og der er mere end nogensinde behov for at gå sammen på tværs af discipliner, universiteter og lande for at skabe en ny kollektiv bevægelse af forskere og vidensproducenter af alle slags. Målet med bevægelsen for en fri forskning er at udforske, ikke kun teoretisk, men ligeledes fysisk og organisatorisk, nye måder at skabe sand akademisk frihed. Dette kollektive manifest er tænkt som et frø til forandring og en åben invitation til alle forskere rundt om i verden til at følge op på dette kald.

The Movement for a Free Academia

Gothenburg, 7. april 2024

Frihed & magt

Universitetets rolle er at opretholde, anskueliggøre, udvikle og videregive viden fra generation til generation til støtte for demokratisk oplysning og samfundets udvikling. For at understøtte den opgave bedst muligt har vi brug for nye magtstrukturer, der beskytter og fremmer akademisk frihed. Dette er en forudsætning for kritisk, uafhængig og mangfoldig forskning, undervisning og akademisk debat.

1 - Fordel magten

Vi tror på strukturer, der decentraliserer magt og sikrer 'checks and balances' samt beskytter akademisk frihed og ytringsfrihed internt på universiteterne og eksternt i samfundet, da disse friheder er en forudsætning for kritisk, uafhængig og mangfoldig forskning, undervisning og akademisk debat.

2 - Sikre forskere

Vi sigter mod et akademisk system, hvis medlemmer ikke lider af jobusikkerhed eller prekariatet samtidig med, at vi anerkender at disse er udbredte i vores nuværende systemer. På vejen mod en bedre fremtid sigter vi mod at beskytte nuværende ikke-permanente akademiske medarbejdere bedre støttemuligheder inden for universitetet, når f.eks. arbejdskonflikter opstår, samtidig med at vi også arbejder hen imod, at alle videnskabelige medarbejdere tildeles sand akademisk *tenure*.

3 - Ledelse som et kollektivt ansvar

Vi mener, at ledelsesopgaver skal være midlertidige ansvarsområder, der påtages til gavn for fællesskabet. Et maksimum og minimum for lønninger skal sikre, at visse roller ikke bliver stærkt begunstiget i forhold til andre.

4 - Omfavn organisatorisk mangfoldighed

Vi anerkender, at et universitet ikke er en monolitisk struktur, men består af forskellige grupper, der har forskellige roller med delvist forskellige og sommetider modstridende interesser. Administrativt og videnskabeligt personale udfører begge nyttigt, men forskelligartet arbejde. Begge roller skal være ordentligt værdsat og respekteret.

Fællesskab & omsorg

I et miljø præget af acceleration og tempo med produktivets- og præstationsmålinger, sigter vi mod at rette fokus mod de grundlæggende aspekter ved at være menneske samt genopbygge og styrke et akademisk fællesskab på basis en etik præget af omsorg først og fremmest.

5 - Fremme et omsorgsfuldt sprog

Vi tror, at omsorgsfulde fællesskaber skaber gladere individer og bedre ideer. Et omsorgsfuldt sprog kan muliggøre en følelse af tilknytning samtidig med at det støtter individets indre autoritet. Et omsorgsfuldt sprog inkluderer fokus på rejsen frem for resultaterne og lægger vægt på værdier som *glæde, empati, omsorg, kvalitet, intuition og leg* og ikke blot værdier som *fremragende, eksellens, effektivitet, kvantitet og produktivitet*.

6 - Anerkend forskere som hele og forskelligartede væsner

Vi tror på, at mangfoldighed *i* og *iblandt* mennesker understøtter kreativ og kritisk tænkning. Et omsorgsfuldt og respektfuldt miljø støtter, at ens handlinger kan være i overensstemmelse med ens værdier. Personlig integritet er afgørende for individets trivsel samt tænkning og fremmer i sidste ende fællesskabets trivsel som helhed.

7 - Tid til omsorg og tænkning

Vi mener, at tid er en vigtig ressource. Det tager tid at dyrke omsorgsfulde vaner i komplekse samfundsmæssige og institutionelle rammer som på universiteterne. At tænke er konstituerende for at søge sandhed. At tænke er iboende uforudsigeligt, det kan være usikkert, skrøbeligt og tvetydigt. Derfor skal vi have tid til at drage omsorg og tid til at tænke.

Viden & kommunikation

Vi anerkender, at viden eksisterer på et kontinuum gennem hele samfundet, og at vi som forskere skal nærme os verden med nysgerrighed og ydmyghed, og bør kommunikere og interagere med andre på respektfulde måder, samtidig med at vi har et samfundsmæssigt ansvar, der følger med privilegiet og magten ved at være vidensproducenter.

8 - Forskning som vejviser til viden

Vi ønsker en forskningsverden, der engagerer sig med andre former for vidensproduktion i samfundet, og en forskning, der står ved sin samfundsmæssige rolle i at afsløre misinformation og løgnagtige påstande. Vi tror, at forskningen er mest værdifuld, når den reflekterer over sin egen status, rolle og måder at skabe viden på samt når den søger nye måder at sikre sin egen kvalitet på, og når den anskueliggør videnskabskontroverser i verden.

9 - En forpligtelse til at kommunikere

Vi mener, at forskere har en forpligtelse til at kommunikere relevante og væsentlige indsigter fra deres forskning til alle samfundets hjørner samtidig med at være gennemsigtig med, at videnskaben er mangfoldig og også har interne spændinger.

10 - Muliggørelse af en mangfoldig forskning

Vi tror, at forskere skal reflektere over deres egen position inden for universitetet og i samfundet for bedre at forstå, hvordan deres arbejde forholder sig til andre discipliner. Vi skal omfavne mangfoldighed i perspektiver og metoder, så vi kan skabe og nære en tværfaglig kultur, hvor vi er i stand til at forestille os og udforske alternative ideer og praksisser.

11 - En forskningsverden, der engagerer sig i samfundsmæssige udfordringer

Vi mener, at universitetet bør anerkende og engagere sig i løsningen af samfundsmæssige udfordringer, kriser og uretfærdigheder. Forskere bør støttes i aktivt at engagere sig i flere områder og deltage i debatten for at reflektere over og udvikle en bevidsthed om, hvordan deres arbejde forholder sig til disse udfordringer. Denne støtte skal dog ikke være til udelukkelse eller til nedvurdering af bestemte forskningsområder og aktiviteter frem for andre.

Roller & rettigheder

Viden og uddannelse er nødvendige søjler i udviklingen af vores samfund. På trods af alle universitetets nuværende udfordringer og historiske problematikker har universitetet altid været en institution, der har produceret viden og uddannet borgere. Denne fundamentale rolle i samfundet samt forskernes grundlæggende rettigheder skal beskyttes i dag og i fremtiden.

12 - Beskyttelse af universitetet

Vi tror på vigtigheden af at beskytte de mange aspekter af universitetet, der gavner samfundet, herunder mulighed for læring, at eksperimentere, dialog og fri undersøgelse, produktion af viden, uddannelse af borgere og engagement i samfundet.

13 - Forskernes rettigheder

Vi anerkender behovet for, at akademiske institutioner beskytter og forsvarer forskernes ret til at ytre sig og deltage i politiske debatter og kampe uden frygt for repressalier. Dette gælder både internt på universiteterne og i det bredere samfund, som universiteterne er en del af.

14 - Aktiv støtte for eller imod bestemte forhold i samfundet samt aktivisme er legitime former for formidling

Vi anerkender, at individuel eller kollektiv deltagelse i støtte for eller imod bestemte forhold i samfundet samt aktivisme – hvor der her menes en aktiv deltagelse af forskere i samfundsproblemer – er former for formidling og udadvendt virksomhed, der hverken bør udelukkes eller være genstand for sanktioner. Disse kan eksistere side om side med mere traditionelle former for udadvendt virksomhed.

15 - Demokratiske rum for uenighed

Vi sigter mod at fremme demokratiske rum for uenighed inden for universiteterne for at undgå at kvæle mangfoldigheden og udelukke modstående synspunkter. Forskellige typer af uenigheder kræver skræddersyede tilgange til at engagere sig med dem, ligesom forskellige sociale grupper med forskellige sårbarheder gør det. Praksisser af ydmyghed, empati og omsorg er vigtige for at fremme en kultur, der er gavnlig for konstruktiv dialog.